

Postizborna konferencija tijela za provedbu izbora “Lokalni izbori 2024.– lekcije za budućnost” Hotel Ibis Styles Sarajevo, 24.-25. april 2025. godine

Koncept

Lokalni izbori 2024. godine u Bosni i Hercegovini su održani 6. oktobra 2024. godine. Dana, 05.11.2024. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini ¹, a 15.11.2024. godine i Dopunsku Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini².

Kako bi se analizirali svi aspekti izbornog procesa 2024. godine i diskutiralo o trenutnim izazovima i budućim koracima za unapređenje izbornog procesa, Centralna izborna komisija BiH, uz finansijsku podršku Vijeća Evrope i Misije OSCE-a u BiH, organizira postizbornu konferenciju na kojoj svi izborni učesnici mogu razmijeniti mišljenja i iskustva te formulisati konkretne prijedloge za unaprijeđenje izbornog procesa.

Pozadina i fokus

Pozadina: Fokus postizborne konferencije Centralne izborne komisije BiH jest predstavljanje nalaza iz izvještaja međunarodnih posmatračkih misija, analiza izvještaja o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica, predstavljanje Izvještaja o provođenju pilot projekata uvođenja novih tehnologija u izborni proces i Studije izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine; analiza edukacije biračkih odbora i procesa brojanja na biračkim mjestima i u Glavnom centru za brojanje sa naglaskom na uočene nedostatke; te rad u grupama na temu „Pripreme za unaprijeđenje izbornog procesa za Opće izbore 2026.godine“ koji će biti osnov za definisanje zaključaka konferencije.

1. Nalazi iz izvještaja međunarodnih posmatračkih misija

Ured OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) uspostavio je 30. augusta 2024. godine Misiju za promatranje izbora (EOM) koja se sastojala od 14 članova glavnog tima sa sjedištem u Sarajevu i 20 dugoročnih promatrača (LTO) raspoređenih 6. septembra na 10 lokacija diljem zemlje. ODIHR EOM ostao je u zemlji do 13. oktobra.

Na dan izbora raspoređeno je 240 promatrača iz 37 zemalja, uključujući 202 posmatrača koje je rasporedio ODIHR, kao i 25-članu delegaciju Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope i 13-članu delegaciju Evropskog parlamenta, a koji su zajedno činili Međunarodnu misiju za promatranje izbora (IEOM).

¹ „Službeni glasnik BiH“, broj 75/24

² „Službeni glasnik BiH“, broj 78/24

ODIHR EOM je procjenjivao usklađenost izbornih procesa sa obavezama OSCE -a, drugim međunarodnim obavezama i standardima za demokratske izbore kao i sa domaćim zakonodavstvom.

Predstavници ODIHR, Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope i Evropskog parlamenta će prezentirati nalaze iz izvještaja međunarodnih posmatračih misija (ODIHR, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, EP)sa Lokalnih izbora 2024. godine.

2. Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica

Organi za provođenje izbora u Bosni i Hercegovini su Centralna izborna komisija BiH, općinske/gradske izborne komisije i birački odbori. Nadležnosti organa za provođenje izbora propisane su Poglavljem 2. Izbornog zakona BiH. Nadležnosti općinske/gradske izborne komisije propisane su članom 2.13 Izbornog zakona BiH. Centralna izborna komisija BiH u skladu sa članom 2.9 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH, koordinira, nadgleda i reguliše zakonitost rada svih izbornih komisija i biračkih odbora u skladu s Izbornim zakonom. Odredbom člana 5. Uputstva o načinu rada i izvještavanja izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini utvrđeno je da su izborne komisije obavezne do 31.01. tekuće godiine dostaviti Centralnoj izornoj komisiji BiH izvještaj o radu za prethodnu godinu.

U cilju obezbjeđenja potrebnih podataka o vršenju radnji iz nadležnosti izbornih komisija, propisanih članom 2.13 Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je 23.12.2024. godine dostavila zahtjev izbornim komisijama za dostavu izvještaja o radu za 2024. godinu, koji uključuje narativni i tabelarni izvještaj. Centralna izborna komisija BiH je izvršila analizu i objedinjavanje dostavljenih izvještaja, evidentirala poteškoće u radu biračkih odbora kod pojedinih izbornih komisija, poteškoće u radu izbornih komisija, prijedloge za unapređenje rada izbornih komisija/iskustva OIK, iskustva izbornih komisija u implementaciji pilot-projekata i prijedloge, komentare i preporuke za unapređenje rada.

Detaljniji Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica će biti prezentiran na Postizornoj konferenciji.

3. Izvještaj o provođenju pilot projekata i Studija izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine

Na dan održavanja Lokalnih izbora 06.10.2024. godine na 456 od planiranih 458 biračkih mjesta u 24 osnovne izborne jedinice testirane su izborne tehnologije na biračkom mjestu: Pilot projekat 1 – Autentifikacija birača i transmisija rezultata, Pilot projekat 2 – Optički skeneri i automatsko prebrojavanje glasačkih listića, Pilot projekat 3 – Biometrijska identifikacija i autentifikacija birača (u Brčko distriktu BiH) i Pilot projekat 4 – Video nadzor na biračkim mjestima. Tri pilot projekta su finansirana iz donatorskih sredstava i sve procedure javnih nabavki roba i usluga je proveo donator, a jedan pilot projekat je finansiran iz budžeta Centralne izborne komisije BiH. Ove aktivnosti su pokazale kako

izborne tehnologije mogu unaprijediti integritet, transparentnost i efikasnost izbornog procesa, spriječiti prevare, osigurati automatsko brojanje glasova i rezultate izbore u vrlo kratkom vremenu nakon zatvaranja biračkih mjesta te dokumentirati putem audio i video zapisa operacije na biračkom mjestu.³

Prvi periodični izvještaj o uvođenju novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini⁴ koji je posvećen digitalizaciji izbornog procesa s fokusom na realizaciju aktivnosti četiri pilot projekta koja su provedena na dan Lokalnih izbora 2024. godine, 6. oktobra 2024. godine dostavljen je u Parlamentarnu skupštinu BiH dana, 30.07.2024. godine⁵ u skladu članom 20.16e stav (4) Izbornog zakona BiH⁶ kojim je propisano da će Centralna izborna komisija BiH Parlamentarnoj skupštini BiH redovno dostavljati sveobuhvatne izvještaje o svojim aktivnostima na uvođenju novih tehnologija. Predmetni izvještaj je razmatran i usvojen na 21. sjednici Predstavničkog doma PS BiH održanoj 28.08.2024. godine⁷ odnosno na 15. sjednici Doma naroda PS BiH održanoj 12.11.2024. godine.⁸

Drugi periodični izvještaj o uvođenju novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini⁹ koji je posvećen tehničkom i pravnom aspektu četiri pilot projekta provedena na dan Lokalnih izbora 2024. godine dostavljen je u Parlamentarnu skupštinu BiH dana, 04.10.2024. godine¹⁰. Predmetni izvještaj je razmatran na 23. sjednici Predstavničkog doma PS BiH održanoj 03.12.2024. godine. Predstavnički dom usvojio je Drugi periodični izvještaj o uvođenju novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini¹¹, Uz ovaj Izvještaj, Dom je usvojio i sljedeće zaključke:

1. Predstavnički dom PSBiH zadužuje Centralnu izbornu komisiju (CIK) BiH da izradi studiju izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine u roku od 90 dana od dana usvajanja ovog zaključka, u skladu sa članom 20.16e Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.
2. Predstavnički dom PSBiH zadužuje Vijeće ministara BiH da, u skladu sa zahtjevom CIK-a BiH, osigura finansijska sredstva u Budžetu institucija BiH za 2025. godinu za nabavku potrebne opreme za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 20.16e Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.¹²

³ Vidjeti više u Završni izvještaj provedenih pilot projekata uvođenja novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini i Studija izvodljivosti uvođenja specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine, februar 2025. godine, <https://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=1416&Lang=3>

⁴ Akt broj 04-2-50-4-1192-53/20

⁵ Akt broj 04-2-50-4-1192-56/20

⁶ "Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22, 67/22 i 24/24

⁷ Akt Predstavničkog doma PS BiH broj 01-50-1-15-21/24 od 28.08.2024.

⁸ Akt broj 02-50-6-16-15/24 od 14.11.2024.

⁹ Akt broj 04-2-50-4-1192-71/20

¹⁰ Akt broj 04-2-50-4-1192-72/20

¹¹ [Akt Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj 01-50-1-15-23/24 od 03.12.2024. godine](#)

¹² [Zaključak Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01-50-1-15-23/24 veza 01,02-50-18-1894/24 od 3.12.2024.](#)

Završni Izvještaj provedenih pilot projekata uvođenja novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini i Studija izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine¹³ usvojen je Zaključkom o utvrđivanju teksta Završnog Izvještaja provedenih pilot projekata uvođenja novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini i Studije izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces Bosne i Hercegovine¹⁴ na 11. sjednici CIK BiH održanoj 28.02.2025. godine. Izvještaj je dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH¹⁵ čime je realiziran Zaključak Predstavničkog doma PSBiH od 3. 12. 2024. godine. Na osnovu Izvještaja Parlamentarna skupština BiH se može opredijeliti u kojem pravcu će ići uvođenje izbornih tehnologija u Bosni i Hercegovini.

Na ovoj konferenciji će se predstaviti ključni nalazi Studije izvodljivosti i dalji neophodni koraci za realizaciju upotrebe novih tehnologija.

3. Edukacija biračkih odbora i proces brojanja na biračkim mjestu i u Glavnom centru za brojanje – uočeni nedostaci

Izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH iz aprila 2024¹⁶ Centralna izborna komisija BiH je zadužena da imenuje, razrješava, obučava, certificira i ocjenjuje predsjednike i zamjenike predsjednika biračkih odbora koji su nestranačke osobe.

Za potrebe provođenja edukacije predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora Centralna izborna komisija BiH je putem javnog poziva izvršila selekciju kandidata za timove instruktora koji će provoditi obuku predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora.

U periodu 22.06. – 07.07.2024. godine održane su regionalne edukacije instruktora za obuku kandidata za predsjednike/zamjenike predsjednika biračkih odbora. Sve obuke su proveli članovi CIK BiH i uposlenici Sekretarijata CIK BiH.

Nakon provedene obuke i testiranja Centralna izborna komisija BiH je na osnovu člana 2.9 stav (1) Izbornog zakona BiH a u vezi sa rezultatima testova, izbornog iskustva, ispunjenosti općih i posebnih uslova traženih Javnim oglasom, na 48. sjednici održanoj 01.08.2024. godine, donijela Odluku o imenovanju instruktora za obuku predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora za Lokalne izbore 2024. godine kojom je imenovano 294 instruktora¹⁷, a na 52. sjednici održanoj 14.08.2024. godine donesena je Odluka kojom se uvažavaju prigovori 7 kandidata za instruktora zaduženih za obuku predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora¹⁸. Ukupan broj imenovanih instruktora je **301**.

¹³ Akt CIK BiH broj 04-2-50-4-1192-89/20

¹⁴ Akt CIK BiH br. 04-2-50-4-1192-90/20

¹⁵ Akt CIK BiH broj 04-2-50-4-1192-91/20

¹⁶ “Službeni glasnik BiH”, broj 24/24

¹⁷ Odluka broj 06-1-07-1-1350-1/24 od 01.08.2024.

¹⁸ Odluka broj 05-1-07-5-1214/24 od 14.08.2024.

Centralna izborna komisija BiH je imenovala 5.753 predsjednika i 4.439 zamjenika predsjednika (ukupno 10.192) biračkih odbora za Lokalne izbore 2024. godine. Njihovu edukaciju su proveli timovi imenovanih instruktora.

S obzirom da proces edukacije mora biti kontinuiran CIKBiH radi na uspostavi koncepta kontinuiranog obučavanja instruktora.

U tom cilju Misija OSCE-a u BiH je organizovala dvije radionice „Edukacija instruktora predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora u BiH”, a izvještaj sa edukacija će biti prezentiran na Postizbornoj konferenciji.

4. Rad u grupama (4 grupe) na temu: Pripreme za unaprijeđenje izbornog procesa za Opće izbore 2026. godine

Rad u grupama će biti organizovan u četiri grupe na kojima će biti govora o načinu unaprijeđenja pojedinih aktivnosti u izbornom procesu i ispunjavanje preporuka iz Završnog izvještaja posmatračke misije ODHIR-a.

Ciljevi postizborne konferencije “Lokalni izbori 2024. – lekcije za budućnost”

Analiza izbornog procesa od strane svih učesnika u cilju iznalaženja konkretnih prijedloga za unaprijeđenje izbornog procesa.

Domaćin konferencije: Centralna izborna komisija BiH, Vijeće Evrope i Misija OSCE-a u BiH.

Vrijeme održavanja konferencije: 24.-25. april 2025. godine

Lokacija održavanja konferencije: Hotel Ibis Styles Sarajevo“ ul. Džemala Bijedića 169A, Sarajevo. Telefon: +387 33 483 900 Email: hb3g8-fo1@accor.com

Učesnici: Konferencija će okupiti oko 200 učesnika i gostiju: predsjednike općinskih/gradskih izbornih komisija, predstavnike parlamentarnih stranaka, predstavnike Vijeća Evrope, Misije OSCE-a u BiH, OSCE-a/ODIHR-a, Šef delegacije za monitoring Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope, ko-izvjestilac za monitoring Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope, projektno osoblje Vijeća Evrope, predstavnici Delegacije Evropske unije u BiH, Ureda visokog predstavnika u BiH (OHR), predstavnici ambasada u BiH, nevladinoga sektora u Bosni i Hercegovini i medija.

Način održavanja konferencije

Lično prisustvo – Oko 200 učesnika i gostiju bi bilo prisutno na mjestu održavanja konferencije.

Format konferencije: Prezentacija/videoprezentacija i diskusija, rad u radnim grupama
Plenarne sesije

Četvrtak, 24.04.2025. godine

1. Nalazi iz izvještaja međunarodnih posmatračkih misija (ODIHR, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, Evropski parlament)
2. Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica
3. Izvještaj o provođenju pilot projekata i Studija izvodljivosti
4. Edukacija biračkih odbora i proces brojanja na biračkim mjestu i u Glavnom centru za brojanje – uočeni nedostaci

Petak, 25.04.2025. godine

1. Rad u grupama (4 grupe) na temu: Pripreme za unaprijeđenje izbornog procesa za Opće izbore 2026. godine
2. Diskusija i usvajanje zaključaka konferencije
3. Ceremonija uručjenja priznanja.

Tehnologija: Power point prezentacije

Datum i vrijeme:

24.04.2025. godine od 13:00 do 18:00 sati

25.04.2025. godine od 09:00 do 13.00 sati